دیگرسو
منبع: اینشورنس ریویو

عوارض اقتصادی و اجتماعی جنگ‌ها تمام ناشدنی است

تعداد زیاد آسیب‌دیدگان جنگ در آمریکا موجب شـــده حمایت از بازماندگان جنگـــی و برگزاری مراســـم برای بزرگداشـــت آن‌ها در دستور کار سازمان‌های دولتی و غیردولتی قرار بگیرد. یکی از این مراســـم یادبود کشته‌شدگان جنگ است. این مراسم آخرین دوشـــنبه ماه می هر سال در هر ایالـــت به صورت جداگانه برگزار می‌شـــود و طی آن برنامه‌های متنوع زیادی اجرا می‌شود که معروف‌ترین آن‌ها رژه موتورسوارهاست. وضعیت بهداشت و ســـلامت بازماندگان جنگ نیز مورد توجه قرار دارد و تسهیلات پزشکی گسترده‌ای به آن‌ها ارائه می‌شود. دولت آمریکا پیش‌بینی کرده که تامین هزینه مراقبت‌های پزشکی و معیشتی سربازان بازگشته از جنگ‌های عراق و آمریکا، با بودجه‌ای بالغ بر یـــک تریلیون دلار، حداقل ۴۰ سال آینده ادامه خواهد داشـــت. از دسامبر سال ۲۰۱۰، یک میلیون و ۲۵۰ هزار نفر ســـرباز زن و مرد از عراق و افغانستان به خانه‌هایشان بازگشتند که بسیاری از آن‌ها به نوعی در این جنگ‌ها آسیب دیده بودند. بیش از ۹۰ هزار نفر از این سربازان به لحاظ روحی صدمـــات جدی دیده بودند و آماری بیش از این، مربوط به آسیب‌های جسمی است (از ضربه‌مغزی گرفته تا از دست دادن شنوایی). دولت آمریکا نیز برای تدارک دیدن تسهیلات پزشکی و تجهیزات مناسب معلولان جنگ‌های افغانستان و عراق طی ده سال بالغ بر ۳۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار هزینه کرده است. همچنین سربازان جنگ عراق و افغانستان تا زمانی که زنده‌اند، می‌توانند به طور رایگان از امکانات پزشکی استفاده کنند. البته در برخی موارد، درصدی از این هزینه‌ها به عهده خود شخص است. به‌علاوه به عده قابل توجهی از افـــرادی که در این جنگ‌ها از نظر جســـمی و روحی دچار آســـیب شـــده‌اند، به صورت دائمی غرامت پرداخت می‌شـــود. این افراد همچنین با هزینه دولت از تســـهیلات مسکن و آموزش نیز برخوردار می‌شـــوند. تاریخچه جنگ در آمریکا نشـــان می‌دهد هزینه‌های رسیدگی به وضعیت معیشتی و سلامت ســـربازان طی چند دهه اخیر افزایش چشمگیری داشته، چنانکه در جنگ‌های اخیر این خدمات بایســـتی ۳۰ تا ۴۰ سال پس از جنگ نیز ادامه یابد. این در حالی است که همسر و فرزندان سربازان کشته‌شده در جنگ نیز خدمات زیادی دریافـــت می‌کنند. البتـــه قوانین هریک از ایالات در مـــورد پرداخت‌ها متفاوت اســـت. همچنین در بســـیاری از ایالات آمریکا، به‌ویژه ایالت تگزاس، بیوه سربازان کشته‌شده در جنگ و همچنین ســـربازانی که بیش از ۱۰ درصد در جنگ آسیب دیده‌اند از پرداخت مالیات معاف‌اند. همســـر این ســـربازان چه زن و چه مرد تا زمانی که ازدواج نکرده باشـــند، می‌توانند از تسهیلات ویژه‌ای که برای آن‌ها در نظر گرفته شده استفاده کنند. وزارت مســـکن و شهرسازی آمریکا برای خانواده ســـربازان کشته‌شده در جنگ، که درآمد خوبی ندارند، کمک‌هزینه مسکن در نظر گرفته است. این وزارتخانه ۷۰ درصد از کرایه‌خانه‌های این خانواده‌ها را پرداخت می‌کند و ۳۰ درصد بقیه نیز به عهده خود آن‌هاست. افزون بر این، دولت آمریکا به خانواده سربازان کشته‌شده به صورت ماهیانه مقـــرری پرداخت می‌کند که این مقرری براســـاس میانگین درآمد این خانواده‌ها پرداخت می‌شود. خانواده سربازانی که دست‌کم ۹۰ روز در جبهه‌ها جنگیده باشـــند، می‌توانند از این مقرری بهره‌مند شـــوند. به طور کلی فرزندان ســـربازان کشته‌شدگان در جنگ تا زمانی که به ۱۸ سالگی نرسیده‌اند و تا زمانی که ازدواج نکرده‌اند می‌توانند از تسهیلات رایگان تحصیلی و بهداشتی استفاده کنند. فرزندانی هم که بـــه نوعی دچار معلولیت جسمی و ذهنی هســـتند، چه متاهل و چه مجرد، تا ۲۲ سالگی از این امکانات بهره‌مند خواهند بود. افزون بر این میـــزان حقوق زنان بیوه به ازای هر فرزند ماهیانـــه ۲۸۶ دلار افزایش می‌یابد. برای مادرانی که حقـــوق کمی دارند و کودکانشـــان زیر ۵ سال سن دارند نیز تسهیلات رایگان برای نگهداری از کودکان در نظر گرفته شده است.

جنگ و تغییرات اجتماعی در اروپای مدرن

جنگ، اعم از داخلی و خارجی، جدا از آسیب‌ها و مرگ‌ومیر و نابسامانی‌های فراوان صدمات اقتصادی زیادی به کشورها تحمیل می‌کند. صدماتی که ناخودآگاه نظام رفاه و امنیت اجتماعی جوامع را با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌کند. اما اینکه نظام تامین اجتماعی در کشورهای جنگ‌زده از جمله آسیب‌پذیرترین و تحت تاثیرترین نظام‌هاست امری کاملا واضح است. در کتاب «جنگ و تغییرات اجتماعی در اروپای مدرن» به قلم «ساندرا هالپرین» علاوه بر بازگویی تجربیات تلخ دوران جنگ‌های مختلف در منطقه اروپا، به نحوه تلاش کشورهای اروپایی برای حفظ و قدرتمند کردن نظام ازپادرآمده تامین اجتماعی طی این جنگ‌ها پرداخته شده است.

بازماندگان و آسیب‌دیدگان از جنگ‌ها در همه دنیا از تسهیلات ویژه‌ای برخوردارند

هدف مشترک همه دولت‌ها حمایت است

امتیازهای ویژه بازماندگان جنگ‌ها در جهان

حامد رسولی
روزنامه نگار

بسیاری از کشـــورها در حافظه تاریخی خود دست‌کم یک‌بار جنگ را ثبت کرده‌اند. پیامدهای جنگ بسیار گســـترده و عمیق است. از تخریب آثار و شهرها، زیرساخت‌ها و بناهای قدیمی گرفته که بخشی از فرهنگ ملل به حساب می‌آیند تا انسان‌هایی که طی جنگ کشته می‌شوند و از حیات طبیعی خود محروم می‌شوند، خانواده‌هایی که گسسته می‌شـــوند و افرادی که عزیزان خود را از دست می‌دهند. در جریان هر جنگ و پس از آن دولت‌ها سیاست‌هایی به منظور کاهش پیامدهای جنگ در نظر می‌گیرند و سازمان‌های دولتی و غیردولتی و گروه‌ها و نهادهای مختلف آن را اجرا می‌کنند. هدف از این سیاست‌ها کاهش صدمه‌های وارده و حمایت از آسیب‌دیدگان جنگی و کمک به آن‌ها برای ورود دوباره به جامعه است. در حال حاضر جنگ سوریه مهم‌ترین و واضح‌ترین نمونه از عمق پیامدهای منفی جنگ بر مردم و جامعه و یک کشور است. صدها هزار نفر از خانه‌های خود آواره شده و صدها هزار نفر کشته و مجروح شده‌اند و همچنان امکان کمک‌رسانی گســـترده به آن‌ها وجود ندارد. در مقابل این نمونه زنده از جنگ در جهان امروز، جنگ جهانی اول و دوم نیز لطمه‌های جبران‌ناپذیری به کشورهای درگیر آن وارد کرد و هنوز هم آسیب‌دیدگان این جنگ بیشترین شمار آسیب‌دیدگان جنگی در جهان را تشکیل می‌دهند. از آنجا که تاریخ بسیاری از کشـــورهای جهان با جنگ و خونریزی عجین اســـت، دولتمردان می‌کوشند خدمات و امتیازهای متعددی را به بازماندگان جنگ از کهنه‌ســـربازان گرفته تا خانواده‌های آن‌ها ارائه دهند.

آذربایجان

آذربایجان یکی از کشورهایی است که بازماندگان جنگی آن عمدتا در جنگ جهانی دوم حضور داشـــته‌اند. تنها برخی از آن‌ها اخیرا در جنگ‌های آذربایجان و ارمنستان شرکت کرده‌اند که به این جمعیت اضافه شده‌اند. با وجود اینکه آمار دقیقی از کشته‌شدگان جنگ ارائه نمی‌شـــود تعداد معلولان ۷ هزار و تعـــداد آوارگان یک میلیون نفر برآورد می‌شود. متولی رسیدگی به امور جانبازان در این کشور کانون بازنشســـتگان جنگ جهانی دوم و هشت سازمان و بنیاد غیردولتی است. همچنین شـــعبه ویژه‌ای در ریاست‌جمهوری و هیئت دولت وجود دارد که امور مربوط به تامین اجتماعی بازنشستگان و معلولان جنگ را نظارت و اجـــرا می‌کند. خدمات ارائه‌شـــده به بازماندگان جنگ‌ها در آذربایجان در قالب پرداخت حقوق و مزایا به افراد در جه ۱ و ۲ و ۳ خانواده‌های قربانیان، ایجاد اشتغال و کاریابی برای معلولین و شـــرکت کنندگان جنگ، ارائه امور آموزش‌وپرورش، تعاون و امور اجتماعی و خدمات عمومی از قبیل استفاده از وسایل نقلیه به صورت رایگان به استثنای بلیت هواپیما، کشتی و تاکسی است.

آلمان

آلمان که نـــام آن با جنگ جهانی دوم گره خـــورده، تعداد زیادی از بازماندگان جنگی را در خود جای داده است. دولت آلمان تسهیلات ویژه‌ای به‌خصوص برای فرزندان قربانیان و مفقودان جنگی در نظر گرفته اســـت. ســـعی دولت آلمان این بوده که فرزندان این افراد در محیطی مناســـب و به دور از خانواده‌شان که به لحاظ روحی صدمه دیده‌اند تربیت شوند، لذا در سال‌های پس از جنگ مراکزی تاسیس شد که متفاوت با پرورشگاه‌ها با امکانات و رسیدگی ویژه کار تعلیم و تربیت این کودکان را به عهده گرفتند و امکانات این مراکز به گونه‌ای بود که تمامی خانواده‌ها و زنانی که شوهرانشان را در طول جنگ از دست داده بودند، فرزندان خود را به این مراکز می‌سپردند. در زمینه حمایت از معلولان و مصدومان جنگ نیز در حال حاضر ۳ هزار و ۲۰۰ نفر از نابینایان جنگ و همسران آنان تحت پوشش و حمایت کانون نابینایان جنگ قرار دارند. همچنین ارائه خدمات رفاهی و اجتماعی به ۳۰۰ هزار نفر از خانواده قربانیان جنگ شـــامل مواردی می‌شود مانند اختصاص صندلی ویژه برای معلولان، پیش‌بینی تردد آن‌ها به ساختمان‌ها و فروشگاه‌ها، اختصاص محل‌های ویژه پارک اتومبیل در خیابان و پارکینگ‌های عمومی.

اتریش

در کشور اتریش آسیب‌دیدگان دوران جنگ عمدتا مربوط به جنگ دوم جهانی هستند. سازمان تامین اجتماعی با سابقه بیش از صد سال دارای ساختاری بسیار پیچیده است و افرادی که به دلیل جنگ معلول شده‌اند از امتیازهای ویژه‌ای همچون بیمه اجتماعی، کمک‌هزینه پرستاری، خدمات اجتماعی و پرداخت غرامت اجتماعی برخوردارند. به افرادی که برای استقلال ارتش جنگیده یا قربانی شده‌اند کمک‌های ویژه‌ای نیز تعلق می‌گیرد. در حال حاضر تعداد افرادی که با ملیت اتریش در جنگ آسیب دیده‌اند ۸۰ هزار نفر است. ضمنا در شرایط خاصی بازماندگان این قبیل معلولان پس از فوت آن‌ها می‌توانند مستمری دریافت کنند.

ترکمنستان

بر پایه آمارهای اعلام‌شـــده، نزدیـــک به ۷۰۰ هزار نفـــر از مردم ترکمنستان در جریان جنگ جهانی شرکت داشته‌اند. درباره تعداد کشته‌شدگان ترکمن در این جنگ آمارهای متفاوتی از ۲۵۰ هزار تا ۴۰۰ هزار نفر ذکر می‌شود. تعداد مجروحان این جنگ نیز مشخص نیست اما تحلیلگران می‌گویند، هر خانواده ترکمن به نوعی از این جنگ صدمه دیده است. دولت ترکمنستان در سال ۲۰۰۰ میلادی با صدور مصوبه‌ای تمامی کشته‌شدگان این جنگ و بازماندگان آن را قهرمان ملی ترکمنستان اعلام کرد. در ترکمنستان ۵ هزار و ۲۱۷ نفر از افرادی که در جنگ جهانی دوم شرکت داشتند، هنوز زنده‌اند و دولت برای تمامی آن‌ها مزایای ویژه‌ای در نظر گرفته است. درباره مجروحان جنگی باقی‌مانده از جنگ‌های جهانی دوم و افغانستان نیز دولت ترکمنستان سیاست‌های حمایتی ویژه‌ای را اجرا می‌کند. رزمندگان جنگ در ترکمنســـتان از امتیازات ویژه‌ای از جمله درمان و داروی رایگان، مقرری بازنشســـتگی (بیش از سایر بازنشسته‌ها)، مسکن، برخی مواد غذایی و همچنین استفاده از وسایل حمل‌ونقل رایگان برخوردارند. دولت ترکمنستان با کشورهای شوروی سابق توافق‌نامه‌هایی امضا کرده که براساس آن بازماندگان جنگ جهانی دوم و افغانســـتان از پرداخت هزینه روادید سفر بین ترکمنستان و کشورهای عضو جامعه مشترک‌المنافع معاف هستند.

ژاپن

از جمله کشورهای صنعتی در جهان ژاپن است که پیشرفت علمی و صنعتی خود را اساسا بر ویرانه‌های پس از جنگ جهانی دوم بنیان گذاشته است. با وجود اثرات نامطلوب بمب اتمی بر ژاپن، با توجه به فرهنگ سخت‌کوشی و برنامه‌ریزی در میان مردم ژاپن، این کشور توانسته بسیاری از آثار ناگوار اقتصادی جنگ بر کشور خود را بکاهد. در این کشور دفتر مدیریت و هماهنگی و وزارت بهداشت و رفاه کار در ارتباط با مقرری پرسنل نیروهای مسلح و خدمات مربوط به پرسنل غیرنظامی فعالیت می‌کند که سیستم مستمری ژاپن (شامل نظامیان) را اداره می‌کند. این سیستم دارای شرایطی مانند تعلیق مستمری، استحقاق دریافت مستمری، قطع مستمری و... به صورت مدون است.

عراق

عراق در راستای حفظ روحیه سربازان خود در طول جنگ تحمیلی بر ایران تلاش بسیاری کرد و پس از کشته شدن سربازان نیز یکی از امتیازاتی که برای آنان در نظر گرفت، حق مسکن بود که بر اساس آن واگذاری منزل مســـکونی (آپارتمان) به همسر و به نام فرزندان ثبت می‌شد. در همین راستا، در صورتی که خانواده‌ای بیش از یک کشته داده باشد، قطعه زمینی با مساحت بیشـــتری به آنان واگذار می‌شـــد. همچنین عدم تخلیه منازل نظامیان کشته‌شده و معافیت از مالیات برای ساخت منزل مســـکونی جهت بازماندگان، همین طور پرداخت ۳۰ هزار دلار جهت ســـاخت منزل مسکونی از دیگر امتیازات اسکانی و تقدیری از کشته‌شدگان و خانواده‌های آنان بود. از دیگر خدمات ارائه‌شده به آن‌ها درمان رایگان در هر نقطه از کشور است. خدمات حقوق و مزایا، خدمات آموزشی، امتیاز واگذاری خودرو و دیگر خدمات ویژه عمومی از دیگر امتیازات نظامیان و خانواده‌های آن‌ها در عراق بود.

برش

“ آلمان که نام آن با جنگ جهانی دوم گره خورده، تعداد زیادی از بازماندگان جنگی را در خود جای داده است. دولت آلمان تسهیلات ویژه‌ای به‌خصوص برای فرزندان قربانیان و مفقودان جنگی در نظر گرفته است. سعی دولت آلمان این بوده که فرزندان این افراد در محیطی مناسب و به دور از خانواده‌شان که به لحاظ روحی صدمه دیده‌اند تربیت شوند.